కన్న కడుపు

వెంకయ్య అసలే జవసత్వాలుడిగిన మనిషి. పైగా ప్రొద్దుటనుంచి అల్లుడి గారింటికోసం ఆ పట్టణమంతా గాలించటంవల్ల ప్రాణం కడబట్టిపోయింది. నిప్పులు చెరిగే ఎండలో వేగలేక విసిగి వేసారి ఒక వేపచెట్టు నీడనజేరాడు. తిరగలేక కూర్చున్నాడన్నమాటేగాని వచ్చే పోయేవారందర్నీ వదలకుండా 'ఫలానా వారిల్లు తెలుసా' అని ఓపికగా అడుగుతూనే వున్నాడు. కాకినాడలాంటి పట్టణంలో పేటపేరు, వీధిపేరు తెలియకుండా ఎందర్నడిగి ఏం ప్రయోజనం? అందులో ఈకాలంలో ఏడు దశాబ్దాలు గడిపిన వెంకయ్య గోడవినేవారెవరు? భార్య వాళ్ళ మేనమామగారింటికి వెళ్ళానని బయలుదేరింది. ఆమె తిరిగిరావటానికి కనీసం మూడురోజులైనా పట్టుతుంది. ఈలోగా తాను ఒక రోజు కూతురు ఇంటివద్ద వుండి, భార్యకంటె ముందుగానే ఇంటికి చేరుకోవచ్చుగదా అని ఆలోచిస్తున్నాడు. సరిగ్గా అదే సమయానికి చిన్నపిల్లల జట్టొకటి ఆచెట్టు క్రిందకు వచ్చింది. అలవాటు కొద్దీ "రామారావుగారిల్లు తెలుసా నాయనా" అని ఆపిల్లల నడిగి చూశాడు.

"మానాన్నగారింటిలో లేరం"టూ ఒక కుర్రవాడు దూసుకొచ్చాడు గుంపులోనుంచి శరీరం గగుర్పొడిచింది. బాణంలా. ఆ పిల్లవాడ్ని చూడంగానే వెంకయ్యకళ్ళల్లో ఏదో తళుక్కుమంది. ముఖం విప్పారింది. గట్టిగా గాలి పీల్చాడు. ఒంటిలో రక్తం వేడెక్కింది. కళ్లు చెమ్మగిల్లాయి. భాస్కరుని తటాలున చంక నేసుకున్నాడు. ముఖమంతా ముద్దిట్టుకున్నాడు. ఇంకా తనివిదీరక తల నిమురుతూ "ఇంటికి పోదాంపద బాబూ." అంటూ బయలుదేరాడు. తాను కేరింతలు కొడుతూ ఊయల ఊగే రోజుల్లోగూడా రానిమనిషి, తనస్మృతి పథానికి ఎక్కడా అందని వ్యక్తి అంత చొరవతో ఎత్తుకొనేసరికి భాస్కర్ కలవరపడి గింజుకోసాగాడు. వాళ్ళగడపదగ్గరకు రాగానే బలవంతంగా క్రిందికి జారి లోనికి ఉడాయించాడు. వంటింట్లోకెళ్ళి వాళ్ళమ్మతో ఎవరో వచ్చేరని చెప్పాడు.

"వచ్చినవారిని కూర్చోమనకుండానే ఇలా రావచ్చా" అంది గంజివార్చుతూ కమల. ఆమాట వెంకయ్యకు షాక్‌లా తగిలింది. భయం మెలికలు త్రిప్పింది. వరండాదాకా వచ్చిన వెంకయ్య ముందుకడుగేయలేకపోయాడు. "నేనని తెలిస్తే ఈ విధంగా గౌరవిస్తుందా? అసలు గడపైనా తొక్కనిస్తుందా? ఇప్పుడైనా తగిన శాస్తి చేయించకవూరుకుంటుందా? ఆనాడు కాళ్ళావేళ్ళాబడి ఏడ్చినా కనికరించకుండా నే పెట్టిన ఇడుములన్నీ ఇంతలోనే మర్చిపోతుందా?" అని పరిపరివిధాల ఆలోచిస్తూ కిందుమీదవుతున్న వెంకయ్య తన్నుతానే నిలదీసి ప్రశ్నించుకుంటున్నాడు. అవును. అది నిజమే. స్వార్థం, ద్వేషం, నిర్దయ, అన్యాయ, కులం, మతం, గౌరవం, సాంప్రదాయం, ఆచారం అనే పడిగట్టు

శ్రీ ఈదర
సాంబశివరావు

పదాలతో ఊరేగుతున్న సంఘాన్ని ఎదిర్చి నిస్వార్థం, దయ, పరస్పరానురాగం స్వచ్ఛమైన ప్రేమ నేవి సంఘర్షిస్తున్న ఈకాలంలో కమల నవనీతహృదయం, ప్రతిఫలాపేక్షలేని పవిత్రప్రేమ, అమాయకత, తల్లితండ్రుల యెడల ఆమెకున్న భక్తిశ్రద్ధలు అర్థం జేసుకొనే శక్తిసామర్థ్యం ఎందరికుంటుంది? అందులో అజ్ఞానంతో, అవివేకంగా స్వార్థపరులు కల్పించిన కుటిలనీతులే పరమావధియని భావించి, శ్లాఘించి, పూజాపునస్కారాలతో కాలంగడిపే తనకు అంత తేలిగ్గా అర్థమవుతాయా ఈవిషయాలన్నీ.

భాస్కర్ కొంగుపట్టుకొని లాక్కొస్తున్న కమలను కిటికీగుండా చూచేసరికి వెంకయ్యకు హృదయం బరువెక్కి క్రుంగిపోయాడు. గొంతు తడి ఆరింది. మాటజీరపోయింది. అమ్మా అంటూ చేతులు జాచి ప్రతిమలా నిలబడిపోయాడు. కళ్ళవెంట నీరు కట్టతెగిన ఏరులా ప్రవహిస్తున్నది. తండ్రి తన ఇంటికివస్తాడని కమల కలలో గూడ అనుకోలేదు. వెంకయ్యనుచూడగానే కమలకళ్లు జిగేల్‌మన్నాయి. తన్నుతానే నమ్మలేకపోయింది. దుఃఖం పొర్లుకొచ్చింది. 'నాన్నా' అని వెఱ్ఱికేక పెట్టి రివ్వునపోయి తండ్రిమీద వ్రాలింది. అసలు సంగతేమిటో అర్థంగాని భాస్కర్ ఏడ్పు లంకించుకున్నాడు.

"ఏడవకమ్మా ఏడవకు. ఈకఠినుడిహృదయం నేటికి కరిగింది" అని కూతురు తలనిమిరి కన్నీళ్లు తుడిచాడు. మనుమణ్ణి దగ్గరకు తీసుకొని బుజ్జగించాడు. విపరీతంగా వచ్చిన దగ్గుపొర వెంకయ్యను మంచంమీద కూలేసింది. కొంచెం సేదతీర్చుకున్న తర్వాత స్పృహలోకి వచ్చాడు వెంకయ్య. చిటికెలో వంటజేసి భోజనం వడ్డించింది కమల. భుజిస్తున్నంతసేపు వెంకయ్య ఏదో కొత్త రుచిని, అనిర్వచనీయమైన ఆనందాన్ని అనుభవించాడు. ఎదురుగా కూర్చున్న కమల ఇరుగుపొరుగుల క్షేమసమాచారం సేకరిస్తూ, పనివానిలా తినిపిస్తుంటే, వెంకయ్యకు బొందితోనే స్వర్గంపొందినట్లుంది. మంచంమీద మేనువాలుస్తూ అల్లుడివిషయం అడిగాడు. ఉద్యోగంకోసం తిరుగుతూ ఎవరినో కలుసుకోవాలని వెళ్ళారని, సాయంకాలానికి వస్తారని చెప్పింది కమల.

బెరుగ్గా చూస్తున్న భాస్కర్‌ని దగ్గరకు తీసుకొని "నేనాట్టే కూర్చోలేనమ్మా. సంవత్సరన్నరనుంచి దగ్గు నన్ను పీల్చి పిప్పి చేస్తోంది. మీ అమ్మను జాద్దామా అంటే దానికి కాళ్లు చేతులు పడిపోయినాయి. మంచానబడ్డ ఈరోజుల్లో మా సేవజేసేదెవరు చెప్పుతల్లీ? ఏనుయ్యో గొయ్యో చూసుకుందామా అంటే, కన్నకడుపు ఈఅఘాయిత్యానికి అడ్డు తగిలిందమ్మా. నీవు ఇల్లు విడిచిన నాటినుంచి కన్నకూతుర్ని దూరం జేసుకున్నానే అని ఎలా కుమిలికునారిల్లి, కృంగి కృశించిపోతున్నానో ఆ పరమాత్ముడికే తెలుసు. మీ అమ్మ విషయం వేరే చెప్పనక్కరలేదు. అది ఏడవని రోజంటూలేదు. నిన్ను జుట్టుపట్టుకొని వీధికీడ్చిన రోజున, కులసాంప్రదాయాల సంరక్షణకోసం నే జేసిన పని సమర్థనీయమేనని సంతోషించాను. కాని అదంతా దగా మోసం అని ఆనాడు తెలుసుకోలేకపోయాను. ఎందుకులే తల్లీ? కడుపు చించుకుంటే కాళ్ళమీదే పడుతుంది. నిన్ను ఇన్ని కష్టాలకు

"నే నిక్కడికి దొంగచాటుగా రావాల్సి వచ్చిందే అమ్మా!"

గురిజేసిన నేను, నా ముఖం ప్రజలకు చూపెట్టలేనమ్మా. ఇదే నాకడసారి కోర్కె తల్లీ. కడసారి మిమ్మల్ని జూచి, మీ క్షేమ వార్త చెవి వేసుకొని నాదారి నే జూచుకుందామని" అంటూ భోరు నేడ్చాడు.

కమలకు హృదయం తరుక్కుపోయింది. "కంటికి రెప్పలా కాపాడే నీ కమల చచ్చిపోయిం దనుకున్నావా నాన్నా? ఈవృద్ధాప్యంలో నీ వెలా వున్నావో తెలియక నేనెంత పరితపించిపోతున్నాను. నా పంట పండి నీవే వచ్చావు. నా కంతకన్నా ఇంకేం గావాలి. రేపే అమ్మకు కబురంపిస్తాను" అని తండ్రికి కాళ్లొత్త నారంభించింది కమల. తండ్రి ఆవలించి చిటికె వేస్తూ కన్ను మూశాడు.

కాని వెంకయ్య బుర్రలో ఏదో కెలుకుతున్నట్లుంది. కులపెద్దలమాట లెక్కజేయక సాటికులంవాణ్ణి కాదని, తక్కువకులంవాణ్ణి చేసుకుందని, ఇది వంశప్రతిష్ఠకే భంగమని, కులానికే అప్రతిష్ఠ అని, ధర్మానికే ముప్పని చెప్పి, వెలివేస్తామని బెదిరించి, కన్నకూతుర్ని ఇంట్లోనుంచి వీధి కీడ్పించిన పెద్దలు, బంధుమిత్రులు ఏనాడేమయారు? ఏణ్నర్థంనుంచి అతను మంచంలోబడి తీసుకుంటూ వుంటే ఒక్కడైనా తిరిగి చూచిన పాపానపోలేదే? ఏపాప మెరుగని కమలపైన విముఖత గలిగేవరకు పనిగట్టి పోరాడిన పెద్దలందరూ అతనికి కాలు చేతు లుడిగి మంచానబడితే చేయవల్సిన సాయమింతేనా? "నీ కూతురు జేసిన పని సాటికులం వాళ్ళకు తలవంపు గాదా" అని బజార్లో నిలదీసి అడిగిన పెద్దలకు, సాటికులంలో ఒకడు పిలిస్తే పలికే దిక్కు లేక మంచంలో కుళ్లి కుళ్ళి మురిగి మరణిస్తే తలవంపు కాదా? కులప్రతిష్ఠకోసం తెగించి కన్నకూతుర్ని శిక్షిస్తే ఆ ప్రతిష్ఠ నిలిపేందుకైనా ఈ నిస్సహాయునికి సాయపడే బాధ్యత కులం కుల మని చెట్టు క్రింద గొంతులు చించుకొనే ఆ పెద్దలకు లేదా? కులగౌరవం కబుర్లతోనే కాపాడబడుతుందా? వీళ్ళు జెప్పిన ప్రతిమాటకు చెవొగ్గి కన్నకూతుర్ని పగడ్లనాడు నానా దుర్భాషలాడి ఇంటినుండి తరిమివేశాడు. పచ్చని కాపురానికి చిచ్చుపెట్టి ఈనికృష్ట స్థితికి తెచ్చారు ఇరుగుపొరుగులు. మూర్ఖత్వం, పట్టుదల,

(56 వ పేజీ చూడండి)

(17-వ పేజీ తరువాయి)

అడుగుతూంటే ఒళ్ళుమండింది. అందు చేత ఆమె చెంప ఛెడేలుమంది.

కొడుకు చదువుకోసం, ఉన్న ఊరని, సంసారం అక్కడె ఉంచేసి తను కోటి ఫలిలో హొటల్లో తింటూ కాలం గడుపుతున్నాడు సత్యనారాయణ. జానకమ్మ వ్రాసిన ఉత్తరాలు కోపంకొద్దీ చదవనైనా లేదు. మళ్ళీ పేకాట ధోరణిలోపడి యింటి సంగతి తలపెట్టనేలేదు.

"నాన్నా! యింటికి రమ్మంది అమ్మ నిన్ను. చెల్లాయికి యీమధ్య చాలా జ్వరం వచ్చింది. నీకోసం రోజూ పలవరిస్తోంది."

కృష్ణుడి అమాయక ప్రాధేయత చూసి, ఆయన కళ్ళు చెమ్మగిల్లాయి. ఏడుస్తున్న జానకమ్మ ఎదురుగా కనిపించినట్లయింది. తన పదేండ్ల సంసారంలో భార్యపై చేయి చేసుకోడం అదే ప్రథమం, పాపం! ఎంత బాధపడిందో, అనుకున్నాడు.

"బాబయ్యా! ఒక్క కానీ యిప్పించరూ. ఆకలి వేస్తోంది" అంటూ పదేళ్ల కుర్రవాడు చిరిగిన లాగు చొక్కాతో నీరసంగా శవంలా నించున్నాడు వీధిలో. సత్యనారాయణ హృదయం కరిగి వాడి చేతిలో అణా వేశాడు.

"నాన్నా! ఆ కుర్రాడు అచ్చు వాలాగే ఉన్నాడు" అన్నాడు కృష్ణుడు.

సత్యనారాయణ మనస్సు చివుక్కుమంది. నిజం. ఆ స్థితిన్నా, తన పేకాట గొడవలలో సంసారం సంగతే మరిచిపోయేవాడు తను. పిల్లలకు కావలసినవన్నీ జానకమ్మ చూసుకునేది. ఉన్న ఆరెకరాల ఆస్తి అంతా పేకాటల్లో తగులబెడితే తనకొడుకు తన అనంతరం ఈముష్టి కుర్రాడిలా మారవచ్చు. ఈ ఆలోచన, కృష్ణుడి మాటలు, అతన్ని కలవరపెట్టాయి. సత్యనారాయణ భయంతో వణికి పోయాడు.

"లేదు! నువ్వు అలా లేవు కృష్ణా! అలా ఎప్పటికీ ఉండవు!" అంటూ ఉద్వేగంతో సత్యనారాయణ కృష్ణుడిని కౌగిలించుకున్నాడు. ఆ ఉద్రేకంతో అతని కంటినుంచి బాష్పాలు రాలాయి.

"అదేమిటి నాన్నా ఏడుస్తావెందుకూ!"

"ఏంలేదు అమ్మదగ్గరకు వెళదాంలే" అంటూ బట్టలు సర్దుకుని, కొడుకుని వెంటబెట్టుకుని, జట్కాలో గబగబా బస్సు స్టాండుదగ్గరికి వెళ్ళాడు సత్యనారాయణ. కాని అప్పటికే ఆఖరిబస్సు వెళ్ళిపోయిందని తెలిసింది.

కాని సత్యనారాయణకు ఎలాగైనా ఆరాత్రి యింటికివెళ్ళి పోవాలనిపించింది. ఆఫీసుకువెళ్ళి సైకిలు తీశాడు. కృష్ణుని ముందుకూర్చోబెట్టుకుని, గబగబా కాలవగట్టున శరవేగంతో సైకిలు తొక్కడం మొదలుపెట్టాడు. కృష్ణుడు ఏవేవో అడుగుతూంటే, అతను ఊకొట్టడమే కాని, దృష్టి అంతా జానకమ్మపైనే ఉంది.

రాత్రి పదిగంటలకు యిద్దరూ యిల్లు చేరారు. వీధిలోంచే కృష్ణుడు సైకిలుగంట గణగణ గట్టిగా మోగించాడు. జానకమ్మ తలుపు తెరిచింది. రాత్రిళ్ళు సత్యనారాయణవస్తే అలాగంట మ్రోగించడం అలవాటు. సత్యనారాయణ నవ్వుతూయింట్లో అడుగుపెట్టాడు.

"అమ్మా! నాన్నను తీసుకువచ్చాచూశావా!" అంటూ తన ప్రతాపం వెలిబుచ్చాడు కృష్ణుడు. జానకమ్మ ఆనందంతో ఉప్పొంగిపోయింది. భర్తకు కాళ్ళు కడుక్కుందుకు, స్నానానికి నీళ్లు యిచ్చింది. కొడుకూ తండ్రి అన్నానికి సిద్ధమయ్యారు.

"ఏమండీ! యింకా నామీద కోపం తగ్గలేదా!" అంది జానకమ్మ నవ్వుతూ.

"అమ్మా! నాన్నకూడా ఆ పూళ్లో ఏడ్చాడే! నాన్నకు యిప్పుడు కోపంలేదు" అన్నాడు కృష్ణుడు.

"ఏడిశావు వెధవ" అన్నాడు సత్యనారాయణ నవ్వుతూ.

"ఏం! ఉన్నరహస్యం చెప్పినందుకు ఉడుకుమోత్తనమా!" చిలిపిగా నవ్వింది జానకమ్మ.

"నీ రహస్యాలూ చెప్పొచ్చాలే వాడు" పరిహసించాడు సత్యనారాయణ.

"అబ్బ! మీరు యిన్నాళ్లు రాకపోతే రోజులు యుగాలుగా గడిచాయండి" అంటూ జానకమ్మ ఒళ్లు విరుచుకుని ఆవలించి, నవ్వింది

తెల్లనిచీర కట్టుకుని, చీకటిమించిన తెల్లని మల్లిపూలు తల్లో ముడిచి, మల్లిపూలకు మించిన తెల్లని నవ్వుల వెల్లువ జానకమ్మ పెదవిలమీద కురిపించగానే "ఉహు" అంటూ సత్యనారాయణ ఆమె బుగ్గమీద చిటికె వేశాడు.

"ఏమిటిరా ఆ వకిలినవ్వు" అని కేకలేసింది జానకమ్మ

"ఎందుకే వాడిమీద కోపపడతావు. వాడు నీ రాయబారి కదూ!" అన్నాడు సత్యనారాయణ పరిహసిస్తూ.

★

★ పెన్షన్ పెంపు ★

(19 వ పేజీ తరువాయి)

మనోదౌర్బల్యం, మందబుద్ధి ఎంత ఘోర పాపానికి దారితీసింది? ఈ క్షమింరాని తప్పిదాన్ని భగవంతుడు సహిస్తాడా, క్షమిస్తాడా? 'ఆ అమ్మాయి ఈ పూళ్ళోవుండదగదని, కిడని' కళ్లెర్రజేసిన నంబిగార్ని ముందు అడిగితే మాగు మాట్లాడనేలేదే? 'ఇది ఎంతపనికి తలపడింది, దీని సిగతరగ' అన్న పెత్తందారు రత్తయ్యగారు తనకు ఇవ్వవలసిన 50 రూ. క్రింద తిండిగింజలు కొలవమంటే లేవన్నాడే?! వీళ్లంతా దగాకోర్లు, మోసగాళ్లు.

ఇలా తర్కించుకొంటూ పూవాకందని ఆలోచనతో నిద్రలో తుళ్ళిపడుతున్నాడు వెంకయ్య. ఇంతలో వాకిట్లో బండి చప్పుడయింది. కమల ఎదురువెళ్ళింది. భర్త రామారావు, తల్లి సీతమ్మగారు, బండినుంచి దిగుతున్నారు. కమలకు పట్టరాని సంతోషమెచ్చింది. సీతమ్మ కూతుర్ని జూడగానే "ఎన్నాళ్ళకు కనపడ్డావే! అమ్మా నీకెన్ని కష్టాలు వచ్చినాయే! నాకళ్లెంత పాడు తల్లీ నిన్ను చూడకుండా ఉండలేకపోయానే ఇల్లు తెలియక ఊరంతా తిరుగుతుంటే మీ ఆయన బండెక్కించుకొచ్చాడు. నేనిక్కడికి దొంగచాటుగా రావాల్సి వచ్చిందే అమ్మా! మీనాన్న నీ పినతండ్రిగారింటికెళ్ళారు. ఆయన వచ్చేలోగా నేను తిరిగి ఇంటికెళ్లి పోవాలే అమ్మా" అంటూ ఎవరు చెప్పినా వినకుండా, ఏడుపు పెడబొబ్బలతో ఇంటి పెంకులెగిరేలా ఏడుస్తుంటే వెంకయ్య త్రుళ్ళిపడి లేచాడు.

"నీ మేనమామగారింటికని చెప్పి నువ్వు ఇక్కడికే వచ్చా?" అంటూ నసుగుతూ బయటికి వచ్చాడు. సీతమ్మ సంగీతం టకీమని కట్టేసింది "ఇక సరేలే! ...రు మీ తమ్ముడిగారింటి కెళ్తానన్నారుగా?" అంది ఆశ్చర్యపోతూ. అంతా నవ్వుకుంటూ లోనికెళ్ళారు.

★

Edited, Printed & Published by S. Sambhu Prasad at the Andhra Patrika Press, 7, Thambu Chetty St, Madra